

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
Fakulta sociálních věd
Institut mezinárodních studií

PROTOKOL O HODNOCENÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE
(Posudek oponenta)

Práci předložil(a) student(ka): **Zuzana Hofmanová**

Název práce: **Současná podoba rodičovské dovolené a pracovní trh ve Spojených státech**

Oponoval (u externích oponentů uveďte též adresu a funkci v rámci instituce):

Jana Sehnálková

1. OBSAH A CÍL PRÁCE (stručná informace o práci, formulace cíle):

Práce Zuzany Hofmanové se věnuje podobě rodičovské dovolené v USA. Cílem je „porovnat původní očekávání a předpoklady, z nichž se při koncipování první ucelené podoby rodičovské dovolené ve Spojených státech vycházelo, a reálné fungování přijatého modelu v praxi pracovního trhu.“ Podle autorky k naplnění původně deklarovaných cílů nedošlo, a proto v práci také zkoumá důvody tohoto neúspěchu a pokusy o další reformu.

2. VĚCNÉ ZPRACOVÁNÍ (náročnost, tvůrčí přístup, argumentace, logická struktura, teoretické a metodologické ukotvení, práce s prameny a literaturou, vhodnost příloh apod.):

Práce je převážně popisnou syntézou fungování systému rodičovské dovolené v USA. Práce je napsána čtivě, organizace textu je logická. V první části autorka představuje vývoj přístupu k mateřské a rodičovské dovolené, identifikuje hlavní legislativní mezníky a klíčové soudní případy, v nichž Nejvyšší soud rozhodoval o interpretaci přijatých zákonů. Autorka také popisuje proměnu postoje k ženám na pracovním trhu, kdy postupně dochází k prosazení rovného přístupu ke všem zaměstnancům bez ohledu na pohlaví, rasu či původ. V druhé části pak autorka popisuje praktickou implementaci zákona *Family and Medical Leave Act*, zásadní legislativy v otázce rodičovské dovolené. Ačkoliv bylo uzákonění rodičovské dovolené jedním z hlavních cílů tohoto návrhu zákona, FMLA podle autorky nakonec přinesl jen řešení částečné, neboť v rámci diskusí o finálním znění zákona bylo přijato několik kompromisů ve formě omezení působnosti toho zákona – FMLA např. platil jen pro firmy s více než 50 zaměstnanci. Výsledkem je, jak autorka píše na s. 22, že striktní kritéria „automaticky... vyčleňují zaměstnance v malých firmách, ale také sezónní pracovníky a ty, kteří pracují pouze na částečný úvazek. V těchto pozicích jsou navíc častěji zařazeny některé rizikové skupiny, jako jsou ženy, Afroameričané a zaměstnanci s nízkými příjmy.“ Právě tyto nedostatky vedly již v 90. letech k snahám o reformu, které zatím ale nebyly nijak zvláště úspěšné. Proto je otázka rodičovské dovolené momentálně řešena různě na úrovni jednotlivých států, kdy FMLA představuje pouhý základní standard.

3. FORMÁLNÍ A JAZYKOVÉ ZPRACOVÁNÍ (jazykový projev, správnost citace a odkazů na literaturu, grafická úprava, formální náležitosti práce apod.):

Po formální stránce práce splňuje standardy bakalářských prací – písemný projev je kultivovaný, bez zásadních chyb. V textu je jen pár překlepů - např. na s. 15 autorka píše, že rodičovskou dovolenou “pro soukromý a privátní sektor” poskytovalo 34 států, na s. 19 pak jde zřejmě o překlep, když píše, že je “těžké pro nízkopříjmového zaměstnance popírat neplacenou rodičovskou dovolenou”. Místo často užívaného výrazu “kodifikovat” by bylo

vhodné použít českého termínu “uzákonit”. Autorka používá dostatečný počet zdrojů, poznámkový aparát je zpracován pečlivě.

4. STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE (celkový dojem z bakalářské práce, silné a slabé stránky, originalita myšlenek, naplnění cíle apod.):

Autorka si vybrala velmi zajímavé téma – Spojené státy jsou v současnosti jediným státem s rozvinutou ekonomikou, který neposkytuje placenou mateřskou dovolenou. V Evropanech, jež jsou zvyklí na výhody sociálního státu, vzbuzuje americký přístup většinou pohoršení či údiv. Americké ženy, pokud mají vůbec nárok na mateřskou dovolenou, se již tři měsíce po porodu vrací do pracovního procesu – jinak jim hrozí ztráta pracovního místa. Teprve v posledních desetiletích se federální vláda (a v poslední době spíše vlády jednotlivých států) pokouší zajistit alespoň částečnou ochranu zaměstnanců v oblasti těhotenství, péče o narozené dítě, choroby zaměstnance či péče o nemocné členy rodiny.

Tím, že téma americké rodičovské dovolené není v České republice prakticky vůbec reflektováno (pravděpodobně v důsledku rozdílu v přístupu), lze ocenit, že si autorka vybrala takto náročné téma. Její text představuje základní přehled o současném přístupu k rodičovské dovolené v USA a jeho hlavní problémy. Jako slabinu bych označila možná až přílišnou popisnost textu a chybějící teoretický a politicko-ideologický kontext. Otázka státem chráněné rodičovské dovolené souvisí s filosofickým pojetím práv občanů – zatímco v Evropě je dnes rodičovská dovolená, navíc s finančním příspěvkem, vnímána prakticky jako právo občana, v USA je rodičovská dovolená vnímána spíše jako privilegium – tedy něco, na co zaměstnanec nemá automaticky právo. Této diskusi mohla autorka věnovat možná větší prostor.

Autorka ve svém textu odkazuje na různé statistiky, které přebírá z akademických studií amerických odborníků. Ačkoliv jsou čísla zajímavá a ilustrují autorčiny argumenty, jejich výpovědní hodnota je částečně snížena tím, že neznáme metodologii, prostřednictvím které byla získána, a tím, že jsou vytržena z kontextu. Např. na s. 27 se píše, že „podle posledních údajů z roku 2011 jsou na pracovním trhu poněkud více chráněni muži (52,9% vs. 47.1%)“ – z toho není úplně jasné, co tím autorka myslí. Na stejné stránce se píše, že za účelem rodičovské dovolené si *family leave* „vybírají v 2,5% případů, ženy tak činí v 3,9% případů“. Vzhledem k tomu, že u žen jde v tomto případě o relativně nízké procento, bylo by vhodné poskytnout k těmto číslům více kontextu.

5. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ (jedna až tři):

- Jaké důvody konkrétně brání v přijetí evropského modelu rodičovské dovolené?
- Proč otázka, která výrazně ovlivňuje pozici velké části pracovní síly (žen) na trhu práce, není tématem, které přitahuje větší pozornost ve veřejném a politickém diskursu?

6. DOPORUČENÍ / NEDOPORUČENÍ K OBHAJOBĚ A NAVRHOVANÁ ZNÁMKA

(výborně, velmi dobře, dobře, nevyhověl):

Práce Zuzany Hofmanové splňuje požadavky kladené na bakalářské práce, a proto ji doporučuji k obhajobě a navrhuji známku **výborně až velmi dobře** v závislosti na obhajobě.

Datum: 9. června 2015

Podpis: Jana Sehnálková

Pozn.: Hodnocení pište k jednotlivým bodům, pokud nepíšete v textovém editoru, použijte při nedostatku místa zadní stranu nebo přiložený list. V hodnocení práce se pokuste oddělit ty její nedostatky, které jsou, podle vašeho mínění, obhajobou neodstranitelné (např. chybí kritické zhodnocení pramenů a literatury), od těch věcí, které student může dobrou obhajobou napravit; poměr těchto dvou položek berte prosím v úvahu při stanovení konečné známky.